

Грицько В. В. Compendium основных понятий: краткое изложение основ формирования нормативно-правовой компетентности будущих учителей начальной школы

В статье доказана необходимость формирования нормативно-правовой компетентности будущих учителей начальной школы в педагогических колледжах. Обосновано понятие “нормативно-правовая компетентность учителя начальной школы” с педагогической позиции. Выделены основные теоретико-методологические подходы к проблеме определения нормативно-правовой компетентности. Сформированность нормативно-правовой компетентности будущих учителей начальной школы обеспечивает эффективную организацию педагогической деятельности через призму норм права, правовых теорий, ценностей, идеалов, которые предоставляют возможность определять адекватные модели поведения и принимать решения в различных правовых ситуациях.

Ключевые слова: правовая подготовка, нормативно-правовая компетентность учителя начальной школы, профессионально-правовая деятельность учителя, образовательные правоотношения.

Hrytsko V. V. Compendium of basic concepts: abstract summary of the principles of the formation of normative and law competence of future teachers of primary school

The article proves the necessity of formation of law and normative competence of future primary school teachers in pedagogical college. The concepts “normative-legal competence of primary school teacher” from pedagogical point of view are substantiated. Basic theoretical and methodological approaches to the problem of determination of normative and law competence are singled out. The formation of the normative-legal competence of future primary school teachers ensures the effective organization of their own pedagogical activities through the prism of the norms of law, legal theories, values, ideals that provide the opportunity to determine adequate behavior al models and make decisions in various legal situations.

Key words: law training, normative and legal competence of teacher of primary school, professional and law activity of teacher, educational legal relations.

УДК 378

Демянчук М. Р.

АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО І ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ

У статті актуалізовано доцільність удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи. Підкреслено, що динамічні трансформації в сучасному суспільстві стосуються всіх сфер життєдіяльності людини, однією з найбільш значущих серед яких є забезпечення належного рівня охорони здоров'я, отримання необхідної медичної допомоги та піклування. Узагальнено, що проблема професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи була предметом наукових розвідок багатьох науковців, які вивчали закордонний досвід навчання медсестер, шляхи реформування системи вищої медичної освіти в Україні й інноваційні підходи у вітчизняній медсестринській освіті. Конкретизовані напрями й особливості професійної підготовки майбутніх медичних сестер у Сполучених Штатах Америки, Німеччині, Австрії. Акцентовано увагу на невідповідності медсестринської освіти в Україні міжнародним стандартам. Зроблено припущення, що екстраполяція закордонного досвіду на вітчизняну систему професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи може суттєво підвищити рівень готовності випускників медичних коледжів до практичної роботи за фахом.

Ключові слова: медичні сестри, професійна підготовка, освіта, закордонний досвід, медичний коледж.

Динамічні трансформації в сучасному суспільстві стосуються всіх сфер життєдіяльності людини, однією з найбільш значущих серед яких є забезпечення належного рівня охорони здоров'я, отримання необхідної медичної допомоги та піклування. Важливу роль у цій сфері виконують фахівці сестринської справи, тому проблема вдосконалення професійної підготовки майбутніх медсестер вирішується на державному рівні в багатьох країнах. В Україні на виконання наказів Міністерства охорони здоров'я (далі – МОЗ) України від 8 листопада 2005 р. № 585 “Про затвердження Програми розвитку медсестринства України на 2005–2010 рр.” та від 12 вересня 2008 р. № 522/51 “Про затвердження Концепції розвитку вищої медичної освіти в Україні”, рішення Всеукраїнської наради директорів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів I–II рівнів акредитації (Ялта, 2008 р.), у зв'язку із запровадженням трирічної підготовки медичних сестер (рівень молодшого спеціаліста, наказ МОЗ України від 2 червня 2006 р. № 353 “Про затвердження та введення навчальних планів підготовки фахівців за спеціальністю 5.110102 “Сестринська справа”” та з метою покращення ступеневої медсестринської освіти МОЗ України видано наказ “Про затвердження та введення навчальних планів за напрямом підготовки 6.120101 “Сестринська справа”” від 10 липня 2009 р. № 503. Згідно із цим наказом, із 2009–2010 навчального року затверджено й введено в освітній процес навчальні плани підготовки фахівців з вищою медичною освітою освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за напрямом підготовки 6.120101 “Сестринська справа”. Отже, у медсестринстві почали здобувати освіту майбутні медсестри з різними кваліфікаційними рівнями (молодший спеціаліст, бакалавр, магістр).

Аналіз наявних досліджень проблеми свідчить про те, що питання професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи було предметом наукових розвідок багатьох науковців, які вивчали закордонний досвід навчання медсестер (О. Кравченко, І. Мельничук, Г. Олесюкова, Г. Паласюк, В. Славопас та ін.), шляхи реформування системи вищої медичної освіти в Україні в сучасних умовах (І. Булах, О. Лінчевський, С. П'ятницький, В. Черненко, В. Шатило й ін.), інноваційні підходи у вітчизняній медсестринській освіті (А. Гудима, С. Ястремська та ін.).

Мета статті – окреслити деякі особливості вітчизняного та закордонного досвіду професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи.

В Україні станом на 2017 р. підготовка молодших спеціалістів із медичною освітою здійснювалася в 23 медичних училищах, 72 медичних (фармацевтичних) коледжах, двох філіях та трьох інститутах медсестринства. Науковці зазначають, що нині “назріла критична необхідність модернізації медичної освіти та приведення її якості у відповідність до міжнародних стандартів. Досягнення цієї мети є запорукою успішної реалізації медичної реформи в Україні, яка наразі здійснюється” [3, с. 7]. Так, В. Шатило висвітлює результати аналізу 5-річного досвіду впровадження кредитно-модульної системи в Житомирському інституті медсестринства, що дало змогу досліднику виявити такі переваги порівняно із традиційною системою навчання:

- підвищення рівня вмотивованості студентів до здобуття фаху медичної сестри;
- здійснення викладачами системного і систематичного контролю за оволодінням студентами практичними професійними навичками і вміннями;
- урахування здібностей кожного студента на основі реалізації особистісно орієнтованого підходу в професійній підготовці майбутніх медсестер;
- використання рейтингового оцінювання освітніх здобутків студентів, що сприяє об'єктивності їхньої успішності;
- систематичне оновлення навчально-методичного забезпечення з урахуванням вимог часу і передового вітчизняного та закордонного досвіду професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи;
- використання різних аспектів інформаційного забезпечення освітнього процесу для використання можливостей індивідуального підходу та дистанційного навчання студентів тощо [8, с. 90].

Зокрема, проблема організації та впровадження системи дистанційного навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців сестринської справи стала предметом наукових розвідок багатьох дослідників. Науковці Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського (І. Мельничук, О. Намісник) акцентують увагу на актуальності використання дистанційного навчання під час підготовки медичних сестер-магістрів у Сполучених Штатах Америки (далі – США) [4], висвітлюють основи теорії і практики використання системи контролю якості медсестринської освіти в США (С. Ястремська, І. Мельничук, О. Усинська) [9].

Реформаційні процеси в медичній галузі стосуються і медичних працівників середньої ланки, до яких відносять медичних сестер. Змінюється вектор спрямування підготовки майбутніх фахівців сестринської справи з помічника і виконавця вказівок лікаря на створення рівноправного тандему, що базується на співпраці на рівні “лікар – медична сестра”, де “медсестра не тільки виконує вказівки лікаря з рутинних медичних маніпуляцій, але й сама приймає рішення з усталених та оперативних питань діагностично-лікувального процесу” [1, с. 121].

Удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи в Україні передбачає врахування основних функцій медсестри, які визначає Європейське бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. Згідно з означеними функціями, медична сестра повинна бути підготовлена до “здійснення сестринського догляду та керівництва ним, здійснення заходів профілактики захворювань; лікування, реабілітації (відновлення) чи підтримки пацієнтів, сім'ї; ефективного виконання ролі члена медико-санітарної бригади; розвитку сестринської практики через наукові дослідження” [7, с. 119].

Проте дослідники вказують на невідповідність медсестринської освіти в Україні міжнародним стандартам. До таких чинників В. Славопас відносить “недосконалість законодавчої бази у сфері професійної освіти; низький престиж професії медичної сестри на вітчизняному ринку праці; обмеженість медичної сестри у прийнятті самостійних рішень у межах своєї компетентності; невідповідність системи підготовки майбутніх медичних сестер європейським та міжнародним стандартам та ін.” [7, с. 119].

З метою наближення медсестринської освіти до міжнародних стандартів дослідники вивчають досвід професійної підготовки медсестер у різних країнах.

У результаті аналізу специфіки освіти медичних сестер у Німеччині Г. Олесюкова зазначає, що сестринський персонал може здобувати неакадемічну освіту в спеціалізованих сестринських школах або професійних спеціалізованих школах медсестринства. Академічна освіта сестринського персоналу нині здійснюється в спеціалізованих школах, університетах, академіях за навчальними напрямками: “Менеджмент у медсестринстві”, “Медсестринська педагогіка”, “Медсестринство як наука”. Характерною особливістю професійної підготовки майбутніх медичних сестер, які здобувають академічний ступінь бакалавра, є написання бакалаврської роботи [5, с. 44]. У німецьких фахівців сестринської справи формується уявлення про менеджерський, педагогічний, науковий аспекти професійної діяльності медичної сестри.

Особлива увага в цій країні приділяється розширенню функцій медсестри стосовно догляду за хворими. Так, удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи в Німеччині передбачає реформування освіти згідно із Законом “Про реформу професій у сфері догляду” (від 17 липня 2017 р.), який поширюватиметься на професійну підготовку медсестринського персоналу, і досі регламентується законами “Про професії з догляду за людьми похилого віку” та “Про професії з догляду за хворими” [5, с. 45]. У Німеччині професійна підготовка майбутніх медсестер спрямовується на конкретне вдосконалення навчання в напрямі акцентуації уваги на роботу з пацієнтами, які потребують догляду. З ухваленням означених законів із догляду федеральний уряд Німеччини здійснив найбільшу реформу після введення довгострокового догляду, що відображено в останніх законодавчих актах. Ця підтримка для пацієнтів і їхніх сімей зросла на 12 млрд. євро, тобто збільшилася майже на 50 % із 2013 р. Також у стаціонарних лікувальних закладах, наприклад, зросла кількість медичних сестер, робота яких пов’язана з доглядом, із 28 000 до 60 000 осіб [10].

Зазначимо доцільність запозичення досвіду підготовки майбутніх медичних сестер у Німеччині в тому аспекті, що із Законом “Про професію медсестер” та додатковими інструкціями щодо їх навчання орієнтація освітнього процесу визначена на майбутнє. Навчання, що проводилося раніше, відкореговується й буде об’єднане в спільну освіту для охорони здоров’я, педіатрії та людей похилого віку. Всі слухачі отримують дворічну спільну, загальноосвітню підготовку, після якої вони обирають подальшу спеціалізацію на практиці. Студенти (слухачі, учні) продовжують освіту на третьому курсі навчання та набувають професійну кваліфікацію “Медсестринство”. Медичні сестри, які доглядають за літніми людьми чи піклуються про дітей і підлітків, можуть самостійно визначитися, чи потрібно їм здобувати окрему кваліфікацію у сфері геріатричної допомоги або охорони здоров’я та догляду за дітьми, а не продовжувати загальноосвітню підготовку.

Щоб уникнути надмірної кількості медичних сестер (далі – МС) цього профілю підготовки, у Німеччині передбачається уточнення через шість років після початку нових навчальних курсів: чи є ще потреба в спеціальних професійних кваліфікаціях МС у сфері геріатрії або охорони здоров’я та догляду за дітьми. Крім професійної медсестринської освіти, у німецьких школах буде запроваджено курс медсестер для підготовки учнів до надання первинної медичної допомоги. За допомогою цієї реформи майбутні медсестри мають змогу краще підготуватися до нових вимог до практичної діяльності, отримати більше можливостей для кар’єри та просування по службі. Запровадження нової медсестринської освіти в Німеччині припадає на початок 2020 р. [10].

Специфіка професійної підготовки фахівців сестринської справи в Австрії зумовлюється тим, що професія медсестри в австрійському суспільстві має високий соціальний рейтинг та чітку особистісно-гуманістичну спрямованість. Майбутні медичні сестри як незалежні фахівці системи охорони здоров’я здобувають освіту в університетах. Науковці підкреслюють, що “про престижність і значущість сестринської справи в Австрії свідчать автономність, високий соціальний статус, можливість постійного навчання і кар’єрного росту фахівців із медсестринства” [6, с. 91]. До того ж у медичних установах Австрії на фахівців сестринської справи покладається відповідальність за результативність діагностично-лікувального процесу, організацію висококваліфікованого догляду за хворими.

Аналіз американського досвіду професійної підготовки майбутніх медсестер свідчить про те, що їх навчання передбачає не лише отримання значно вищого статусу, ніж мають медсестри в Україні, а й певну спеціалізацію: медсестра хірургічна, медсестра з акушерства, медсестра з догляду за пацієнтами, медсестра-анестезистка, медсестра з інформації, медсестра-дослідник та ін. [7, с. 119].

Науковці стверджують, що в багатьох країнах підготовка майбутніх медсестер до надання високоякісних медичних послуг базується на інтеграції трьох напрямів:

- 1) теоретична підготовка студентів, що передбачає опанування фахових знань;
- 2) набуття медсестринських умінь і навичок у процесі симуляційного навчання (опанування медичних маніпуляцій, діагностичних і лікувальних технологій як індивідуально, так і в команді, на симуляторах);
- 3) практична робота біля ліжка хворого під керівництвом викладача з метою набуття практичного досвіду професійної діяльності [1].

Екстраполюючи сукупність таких підходів на вітчизняну систему професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи, можна суттєво підвищити рівень готовності випускників медичних коледжів до практичної роботи за фахом.

Висновки. Порівняльний аналіз особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи у вітчизняній і закордонній медичній освіті свідчить про реальні перспективи і напрями вдосконалення освітнього процесу в медичних коледжах України, де здобувають освіту молодші спеціалісти і бакалаври медсестринства. Доцільним є врахування ранньої спеціалізації майбутніх медсестер ще під час навчання в коледжах. Це дасть змогу випускникам чітко визначити сферу практичних умінь і навичок, які необхідно опанувати для якісної професійної діяльності.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в поглибленому вивченні закордонного досвіду професійної підготовки майбутніх медсестер.

Використана література:

1. Гудима А. Медсестринство в Україні XXI ст. – погляд на проблему / А. Гудима // Медична освіта. – 2017. – № 2 (74). – С. 120–123.
2. Кравченко О. Формування професійної етики майбутніх медичних сестер : американський досвід / Олена Кравченко // Порівняльна професійна педагогіка. – 2012. – № 1. – С. 82–87.
3. Лінчевський О. Шляхи реформування системи вищої медичної освіти в Україні в сучасних умовах / О. Лінчевський, В. Черненко, Ю. П'ятницький, І. Булах // Медична освіта. – 2017. – № 3 (75). – С. 6–9.
4. Мельничук І. Актуальність використання дистанційного навчання при підготовці медичних сестер-магістрів у США / І. Мельничук, О. Намісник // Науковий огляд. – 2014. – № 2 (3). – Ч. II. – С. 86–92.
5. Олеськова Г. Академічна освіта сестринського персоналу Німеччини : реалії сьогодення і перспективи / Г. Олеськова // Медична освіта. – 2017. – № 4 (76). – С. 42–47.
6. Паласюк Г. Використання технологій кооперативного навчання у професійній підготовці медичних сестер Австрії / Г. Паласюк, Б. Паласюк, Н. Ярема // Медична освіта. – 2017. – № 4 (76). – С. 90–94.
7. Славопас В. Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду підготовки медичних сестер / В. Славопас // Медична освіта. – 2017. – № 1 (73). – С. 118–120.
8. Шатило В. Інтеграція вищої медичної освіти до європейських стандартів / В. Шатило // Медична освіта. – 2013. – № 4. – С. 89–95.
9. Ястремська С. Система контролю якості медсестринської освіти у США – теорія і практика / С. Ястремська, І. Мельничук, О. Усинська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Серія “Педагогіка. Соціальна робота”. – 2014. – Вип. 33 – С. 215–218.
10. Pflegeberufegesetz Elektronnyy resurs. – Режим доступу : <https://www.bundesgesundheitsministerium.de/service/begriffen-a-z/p/pflegeberufegesetz.html>.

References:

1. Hudyma A. A. Medsestrynstvo v Ukraini XXI stolittia – pohliad na problemu / A. A. Hudyma // Medychnaosvita. – 2017. – № 2 (74). S. 120 – 123.
2. Kravchenko O. Formuvannia profesiinoi etyky maibutnykh medychnykh sester: amerykanskyi dosvid / Olena Kravchenko / Porivnialna profesiina pedagogika. – Cherkasy, 2012. – № 1. – S. 82–87.
3. Linchevskiy O. V. Shliakhy reformuvannia systemy vyshchoi medychnoi osvityv Ukraini v suchasnykh umovakh / O. V. Linchevskiy, V. M. Chernenko, Yu. S. Piatnytskyi, I. Ye. Bulakh // Medychna osvita. – 2017. – № 3 (75). – S. 6–9.
4. Melnychuk I. M. Aktualnist vykorystannia dystantsiinoho navchannia pry pidhotovtsi medychnykh sester-mahistriv u SSHA / I. M. Melnychuk, O. M. Namisniak // Naukovyi ohliad. – 2014. – № 2 (3), ch. II. – S. 86–92.
5. Oleskova H. N. Akademichna osvita sestrynskoho personalu Nimechchyny: realii sohodennia i perspektyvy / H. N. Oleskova // Medychnaosvita. – 2017. – № 4 (76). – S. 42–47.
6. Palasiuk H. B. Vykorystannia tekhnolohii kooperatyvnoho navchannia u profesiinii pidhotovtsi medychnykh sester Avstrii / H. B. Palasiuk, B. M. Palasiuk, N. M. Yarema // Medychna osvita. – 2017. – № 4 (76). – S. 90–94.
7. Slavopas V. A. Analiz vitchyznianoho ta zarubizhnoho dosvidu pidhotovky medychnykh sester / V. A. Slavopas // Medychna osvita. – 2017. – № 1 (73). – S. 118–120.
8. Shatylo V. Y. Intehratsiia vyshchoi medychnoi osvity do yevropeiskykh standartiv / V. Y. Shatylo // Medychna osvita. – 2013. – № 4. – S. 89–95.
9. Yastremska S. Systema kontroliu yakosti medsestrynskoi osvityu SSHa – teoriia i praktyka / S. Yastremska, I. Melnychuk, O. Usynska // Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii, Pedahohika. Sotsialna robota. – 2014. – Vyp. 33 – S. 215–218.
10. Pflegeberufegesetz / Elektronnyi resurs. – Rezhym dostupu : <https://www.bundesgesundheitsministerium.de/service/begriffen-a-z/p/pflegeberufegesetz.html>.

Демянчук М. Р. Аналіз отечественного и зарубежного опыта профессиональной подготовки будущих младших специалистов сестринского дела

В статье актуализирована целесообразность совершенствования профессиональной подготовки будущих специалистов сестринского дела. Подчеркнуто, что динамические трансформации в современном обществе касаются всех сфер жизнедеятельности человека, одной из наиболее значимых среди которых является обеспечение надлежащего уровня здравоохранения, получения необходимой медицинской помощи и заботы. Обобщено, что проблема профессиональной подготовки будущих специалистов сестринского дела была предметом научных исследований многих ученых, изучавших зарубежный опыт обучения медсестер, пути реформирования системы высшего медицинского образования в Украине и инновационные подходы в отечественном медсестринском образовании. Конкретизированы направления и особенности профессиональной подготовки будущих медицинских сестер в Соединенных Штатах Америки, Германии, Австрии. Акцентируется внимание на несоответствии медсестринского образования в Украине международным стандартам. Сделано предположение, что экстраполяция зарубежного опыта на отечественную систему профессиональной подготовки будущих специалистов сестринского дела может существенно повысить уровень готовности выпускников медицинских колледжей к практической работе по специальности.

Ключевые слова: медицинские сестры, профессиональная подготовка, образование, зарубежный опыт, медицинский колледж.

Demianchuk M. R. Analysis of domestic and foreign experience of the professional training of future nursing junior specialists

The article deals with the expediency of improvement of future nursing junior specialists' professional training. It is underlined, that dynamic transformations in modern society concern all fields of human life, one of the most important of which are ensuring the proper level health care, obtaining necessary medical treatment and attention. It is generalized, that the problem of

professional training of future nursing junior specialist was a subject of many researchers' scientific studies, who studied foreign experience of nurses study, ways of reformation of the higher medical education system in Ukraine and innovative approaches in domestic nursing education. The directions and peculiarities of future nurses' professional training in USA, Germany, Austria are concretized. The attention is focused on the discrepancies of nursing education in Ukraine with the international standards. It is suggested, that the extrapolation of foreign experience into the domestic system of professional training of future nursing specialists can significantly improve the level of readiness of medical colleges graduates for practical work in the specialty.

Key words: nurses, professional training, education, foreign experience, medical college.

УДК 378.026/.091.33

Дергач М. А., Порада О. В.

ДІЛОВА ГРА ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ПОТРЕБИ В ПРОФЕСІЙНІЙ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ

У статті узагальнено результати досліджень у напрямі пошуку нових форм, методів та засобів навчання майбутніх конкурентоспроможних фахівців. На думку авторів, конкурентоспроможність фахівця забезпечується поєднанням когнітивних, мотиваційних, ділових та інтеграційних якостей особистості, тобто фахівець має бути самоактуалізованою особистістю.

Аналіз робіт сучасних науковців, моделей і форм навчання дозволяє зауважити, що в сучасному педагогічному процесі вищої школи має поєднуватися традиційне й інноваційне (інтерактивне) навчання.

Одним із методів інтерактивного навчання є ділова гра. У статті розкрито зміст та методика проведення авторських ділових ігор "Претендент" та "Форс-мажор", які розроблено й апробовано протягом 2016–2018 рр. На основі результатів контент-аналізу доведено, що ділові ігри можуть стимулювати розвиток базових характеристик самоактуалізованої особистості, тому досить важливі в підготовці сучасного фахівця в освітніх закладах вищої школи.

Ключові слова: вища школа, інтерактивне навчання, ділова гра, професійна самоактуалізація студентів.

Сучасний український ринок праці потребує наявності у випускників закладів вищої освіти не лише традиційного когнітивного професійного складника, а й володіння навичками, що актуалізують їхні мотиваційні, ділові й інтеграційні якості. Саме останні є одними зі складників самоактуалізованої особистості.

Водночас сучасна вища професійна школа перебуває в активному пошуку нових форм, методів та засобів навчання майбутніх фахівців, спроможних задовольняти вимоги сучасного ринку праці. Так, роботи О. А. Волкової, Є. Г. Огольцової, А. С. Кордюк та ін. присвячено вивченню педагогічних умов та засобів навчання у виші. Інноваційні методи навчання висвітлено в працях О. В. Шаміса, В. Г. Лізункова, В. І. Марчука, О. Ю. Малушко, Н. С. Мешкової, О. Л. Федотової, Г. М. Галєєвої, О. П. Фазлієвої, О. М. Пудовик, Л. В. Козак, Л. П. Сумакарової та ін.

Особливості інтерактивного навчання як одного з видів активного навчання розглядаються в роботах О. О. Козирєвої, Д. В. Добриніної, М. В. Шмельової, М. А. Аксьонової, М. А. Гуріної, Н. А. Дронова, В. В. Швайдак, А. С. Шурупової, О. А. Соколової, О. В. Кисельової, В. Ю. Соболева та ін.

Теорію і практику ділової гри як один із методів активного навчання в закладах вищої освіти розробляють А. А. Вербицький, М. Л. Ботальова, О. Н. Ворошилова, С. А. Габрусевич, Ю. В. Геронимус, Г. А. Зорін, С. Т. Занько, В. Ф. Комаров, Ю. Д. Красовський, М. Н. Крилова, Л. В. Ловчева, Т. А. Макаренко, А. М. Смолкін, Н. А. Соловійова, В. Я. Платов та інші дослідники.

Аналіз робіт означених науковців дозволяє зауважити, що сучасний етап розвитку освіти характеризується інтенсивним пошуком нового в теорії та практиці професійної освіти і виховання, де особливою актуальності набуває інновація, активність та інтерактивність студентів.

Мета статті – розширити сучасний педагогічний інструментарій викладачів вищої школи, які спрямовують свою діяльність на формування в студентів потреби в професійній самоактуалізації, підвищення їхньої професійної компетентності, розвитку мотиваційних, особистісних, ділових та інтеграційних якостей.

Сучасний етап розвитку вищої освіти характеризується інтенсивним пошуком нового в теорії та практиці. Цей процес зумовлений низкою суперечностей, головна з яких полягає в невідповідності традиційних методів і форм навчання й виховання, тенденцій розвитку системи освіти актуальним соціально-економічним умовам розвитку суспільства та вимогам епохи інформаційних технологій. Зазначені розбіжності потребують більш детального аналізу моделей навчання, що використовуються у вищій професійній школі.

Традиційна методика передбачає спілкування викладача і студента, постійний контроль із боку викладача за навчальною діяльністю останнього та контроль засвоєння ним навчального матеріалу. Така модель має директивний характер. Стосовно цього Н. С. Мешкова зауважує, що в директивній моделі результат навчання розцінюється як передача знань завдяки раціональній організації змісту навчального процесу, коли відбувається односторонній діалог, де активною стороною є викладач. Плідність такого діалогу, як підкреслює науко-